

**Repere metodologice
pentru aplicarea curriculumului la clasa a XI-a
în anul școlar 2023-2024**

Disciplina: EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ

BUCUREȘTI, 2023

Notă: Prezentul document se aplică la toate clasele a XIa de învățământ profesional special, indiferent de domeniul de pregătire profesională.

I. INTRODUCERE

Prezentele reperi metodologice au ca scop facilitarea demersului instructiv-educativ din învățământul profesional special în anul școlar 2023-2024.

Aplicarea curriculumului la clasa a XI-a, în anul școlar 2023-2024, în contextul parcurgerii programelor școlare din anul anterior, generează măsuri care vizează posibile achiziții deficitare cauzate de parcurgerea nesatisfăcătoare a programei, structurarea deficitară a competențelor, neajunsuri ale procesului de evaluare inerente învățării la distanță.

Programele pentru disciplinele Socio-Umane învățământ profesional special au alocate conform planului cadru de învățământ, 1 oră/săptămână în trunchiul comun (TC) distribuite pe parcursul a 30 săptămâni/an școlar și propun continuarea structurării competențelor sociale, civice și antreprenoriale, competențelor de comunicare și competența de a învăța să înveți ca și competențe cheie, conducând spre achiziții specifice ariei curriculare Om și societate la finalul ciclului de învățământ.

Având în vedere faptul că studiul disciplinei Educație antreprenorială debutează în clasa a XI-a pentru învățământul profesional special, evaluarea și valorificarea competențelor dobândite de elevi până în clasa a X-a este un element esențial pe care se poate construi învățarea elevilor. Astfel, analiza și corelarea competențelor dobândite de elevi în învățământul gimnazial special și în clasele a IX-a și a X-a la disciplinele Educație socială/Educație pentru societate/Educație economico-financiară, Limba și literatura română, Consiliere și orientare și corelarea cu competențele ce urmează a fi dezvoltate în clasa a XI-a la disciplina Educație antreprenorială sprijină proiectarea și desfășurarea întregului demers didactic.

Finalitățile studierii disciplinelor socio-umane în învățământul gimnazial special și în învățământul profesional special vizează competențele din profilul de formare al absolventului de clasa a VIII-a, respectiv a X-a, contribuind la formarea progresivă a competențelor cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți. Această contribuție vizează atât susținerea nemijlocită a competențelor sociale, civice și antreprenoriale, a competențelor de comunicare și a competenței cheie de a învăța să înveți, cât și sensibilizarea cu privire la celelalte competențe cheie.

Prin intermediul disciplinelor socio-umane, valorizând potențialul lor interdisciplinar și integrator, elevii își pot forma o imagine comprehensivă despre ei înșiși, despre ceilalți și despre societate. Elevii pot să înțeleagă condiționările acționale și instituționale, legăturile dintre gândire și acțiune în diferite domenii. Elevii se pot pregăti ca viitori cetățeni informați, capabili să se integreze creativ dialogului și acțiunii sociale și să-și asume responsabilități în viața personală și publică.

Pe parcursul învățământului profesional, studierea disciplinelor socio-umane urmărește:
Punerea în practică a unor idei inovative în derularea unor activități, proiecte, pe baza evaluării și minimizării riscurilor
Manifestarea abilității de a lucra individual și în echipe pentru rezolvarea unor probleme care presupun schimb de opinii, planificare, organizare, obținerea unor rezultate, evaluare, reflecție critică
Analizarea posibilităților de dezvoltare personal
Alegerea traseului profesional potrivit posibilităților și intereselor personale, oportunităților și provocărilor specifice diferitelor alternative
Formularea unor obiective și planuri de învățare realiste pe baza aspirațiilor personale, școlare și profesionale
Identificarea și aplicarea unor strategii și tehnici de învățare eficientă

Asumarea responsabilității pentru propria învățare, monitorizarea progresului personal și autoreglarea în activități de învățare individuală sau de grup Analizarea posibilităților de dezvoltare personală
Promovarea, în situații concrete de viață – școlare, extrașcolare, inclusiv profesionale - a valorilor, normelor și a obligațiilor morale Manifestarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, față de identitatea culturală proprie și față de identitatea celor care aparțin unor culturi diferite Asumarea responsabilității pentru consecințele alegerilor făcute în contexte școlare, extrașcolare și profesionale Manifestarea deschiderii față de empatie, diversitate, alteritate și interculturalitate
Receptarea și interpretarea de informații, date, opinii, concepte, idei, sentimente în contexte școlare, extrașcolare, profesionale Exprimarea de opinii, idei, sentimente în contexte școlare, extrașcolare, profesionale Participarea constructivă la interacțiuni verbale în diverse contexte școlare, extrașcolare, profesionale, conștientizând impactul limbajului asupra celorlalți

În procesul de aplicare a curriculumului la clasa a XI-a învățământ profesional special se va ține cont de următoarele elemente:

- structura sistemului de învățământ liceal din România;
- curriculumul parcurs de elevi până în clasa a X-a;
- reperele impuse prin planurile cadru de învățământ;
- documentele europene privind achiziția competențelor cheie în cadrul învățământului obligatoriu:
  - o Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948)
  - o Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului (1989)
  - o Strategia Consiliului Europei privind Drepturile Copilului: 2012-2015 (Council of Europe Strategy for the Rights of the Child: 2012-2015)
  - o Cartea albă privind dialogul intercultural, *Trăind împreună egali în demnitate*, adoptată de Consiliul Europei (Strasbourg, 2008)
  - o Educație pentru democrație (Education for democracy), Rezoluția Națiunilor Unite A/67/L.25 (2012)
  - o Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010)
  - o Declarația privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație (Declarația de la Paris, 2015)
  - o Key Competences for Lifelong Learning - a European Reference Framework, Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006, (Recomandarea Parlamentului European vizând competențele cheie) în Official Journal of the EU, 30 dec. 2006;
- necesitatea de a oferi prin curriculum un răspuns mult mai adecvat cerințelor sociale, exprimat în termeni de achiziții finale ușor evaluabile la încheierea ciclului inferior al liceului.

Învățământul profesional special presupune parcurgerea în patru ani școlari a conținuturilor din clasa a IX-a și a X-a învățământ de masă, drept care le revine profesorilor libertatea și responsabilitatea de a organiza distribuția temelor pe parcursul celor patru ani școlari astfel încât, până la sfârșitul ciclului de învățământ, elevii să dobândească competențele specifice cel puțin la nivel minimal.

Cadrele didactice vor aborda diferențiat atât sarcinile de lucru, cât și conținuturile cuprinse în programă prin adaptarea acestora la nivelul elevilor. În sprijinul acestui demers, cadrul didactic va decide repartiția oportună în timp a temelor propuse în programă, putând să amâne spre finalul ciclului de studiu temele care prezintă grad mare de dificultate pentru nivelul de achiziții real al elevilor.

Ca element de noutate, în spiritul adaptării la nevoile de educație ale elevilor din învățământul special, prezentele repere au în vedere componenta educațională digitalizată, constând în utilizarea tehnologiilor și a resurselor informaționale online- resursele educaționale deschise (RED)¹, cât și celelalte resurse educaționale din mediul online: site-uri specializate, posibilitățile de creare a materialelor didactice oferite de platformele de învățare (Google Docs, Google Quiz, Jamboard etc). Exemple și sugestii de acest tip se regăsesc în prezentul document în secțiunea IV de recomandări pentru construirea noilor achiziții.

II. PLANIFICAREA CALENDARISTICĂ

În realizarea planificării calendaristice pentru anul școlar 2023-2024 se va urmări continuarea structurării competențelor sociale, civice, antreprenoriale și de comunicare achiziționate la sfârșitul clasei a X-a în funcție de câteva coordonate:

- ✓ particularitățile psiho-cognitive individuale ale elevilor,
- ✓ caracteristicile clasei de elevi în ansamblul ei,
- ✓ domeniul de pregătire și sfera de interes ale elevilor.

Sunt esențiale următoarele aspecte:

- ✓ Discuțăm despre discipline noi, pe care elevii nu le-au studiat în anii școlari anteriori, cu un conținut care prezintă un nivel înalt de abstractizare și generalizare, fapt ce necesită, pe de o parte, identificarea nivelului de dezvoltare a competențelor generale vizate în gimnaziu și clasele a IX-a și a X-a și, pe de altă parte, identificarea modului în care acestea pot fi valorificate în formarea competențelor specifice disciplinelor socio-umane în clasa a XI-a;

- ✓ Se identifică nevoia de concepere a unor situații de învățare care să permită evidențierea legăturii strânse dintre cunoștințele însușite și experiențele educaționale, pentru reliefa caracterului practic-aplicativ și explicativ;

- ✓ Analiza competențelor specifice vizate prin studiul disciplinelor socio-umane și valorificarea resursei de timp pornind de la principiile învățării autentice;

- ✓ Necesitatea deplasării accentului de pe descriptiv și cantitativ, pe cunoașterea de tip procedural, prin valorificarea experienței de viață a elevilor și a strategiilor didactice interactive.

Lectura personalizată a programei școlare presupune parcurgerea următorilor pași:

- ✓ Identificarea competențelor specifice și a unităților de învățare și corelarea acestora;
- ✓ Documentarea prealabilă în legătură cu specificul și complexitatea unităților de învățare;
- ✓ Estimarea timpului necesar parcurgerii fiecărei unități de învățare;
- ✓ Alegerea strategiilor didactice în concordanță cu specificul temei și cu particularitățile elevilor;
- ✓ Identificarea resurselor care facilitează învățarea autentică, relevantă, centrată pe dezvoltarea competențelor;

---

¹ accesul deschis la resurse educaționale prin intermediul tehnologiilor de informare și comunicare, pentru consultarea, utilizarea și adaptarea acestora de către o comunitate de utilizatori în scopuri necomerciale -sursa: UNESCO. 2002. *Forum on the impact of Open Courseware for higher education in developing countries. Final report*. Paris: UNESCO, pagina 24. Disponibilă la: <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001285/128515e.pdf>

- ✓ Stabilirea modalităților de evaluare pentru fiecare unitate de învățare, în termeni de cunoștințe – abilități/ deprinderi – atitudini.

În alocarea numărului de ore pentru fiecare unitate de învățare, se recomandă să se țină seama de următoarele aspecte:

- ✓ Particularitățile clasei de elevi și de modul în care elevii progresează în formarea competențelor specifice vizate de fiecare unitate de învățare. În acest sens, se recomandă abordarea planificării calendaristice ca instrument operațional al cadrului didactic, acesta realizând ajustări din mers asupra planificării, specificând în rubrica Observații care sunt modificările și cauzele care le-au generat;
- ✓ Complexitatea competențelor specifice vizate;
- ✓ Necesitatea distribuirii orelor pe activități didactice de predare-învățare, consolidare, recapitulare și sistematizare, sinteză și evaluare

La nivelul gimnazial, parcursul formativ s-a concentrat pe:

- Inițierea în practicarea unui comportament civic într-o societate democratică: un comportament activ, liber, responsabil, tolerant, deschis, comunicativ, reflexiv, autoevaluativ
- Practicarea de către elevi a unui comportament civic într-o societate democratică, definit prin valori și principii democratice, prin practici democratice și prin cetățenie activă
- Dezvoltarea gândirii critice în raport cu/prin orientare către problematica drepturilor copilului
- Valorile și principiile interculturalității, formarea elevilor ca persoane capabile să valorizeze propria cultură și să aprecieze pozitiv diferite alte culturi ce se regăsesc într-o societate interculturală.
- Dimensiunea economico-financiară și antreprenorială a exercitării cetățeniei.

În clasele a IX-a și a X-a, alături de aceste competențe generale care continuă acest parcurs, s-au adăugat:

- Utilizarea conceptelor specifice științelor sociale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală
- Aplicarea cunoștințelor specifice științelor sociale în rezolvarea unor situații problemă, precum și în analizarea posibilităților personale de dezvoltare
- Cooperarea cu ceilalți în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, în cadrul diferitelor grupuri
- Manifestarea unui comportament social activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare
- Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității

Pentru clasa a XI-a învățământ profesional special, competențele generale vizează:

- Utilizarea conceptelor specifice educației antreprenoriale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și de explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală
- Aplicarea cunoștințelor specifice educației antreprenoriale în situații caracteristice economiei de piață, precum și în analizarea posibilităților de dezvoltare personală
- Cooperarea în cadrul diferitelor grupuri pentru rezolvarea unor probleme teoretice și practice specifice mediului de afaceri
- Evaluarea comportamentului adecvat unui mediu economico-social în schimbare
- Formularea unor opinii referitoare la rezolvarea problemelor comunității, privind inițierea și derularea afacerilor

Competențele generale și specifice care trebuie formate au la bază și promovează următoarele valori și atitudini:

- Afirmarea liberă a personalității
- Independență în gândire și în acțiune
- Relaționarea pozitivă cu ceilalți

- Responsabilitate în activitatea antreprenorială
- Liberă inițiativă
- Eficiență economică.

Realizarea unei planificări optime a conținuturilor și a activităților de învățare este un proces complex care vizează:

- consultarea programelor pentru învățământ gimnazial special,² cât și a programelor pentru clasele a IX-a și a X-a ciclul inferior al liceului³, aflate în vigoare;
- identificare posibilelor discontinuități între documentele prezentate și găsirea de soluții de remediere a acestora.
- având în vedere schimbarea cadrului didactic care va preda disciplinele Socio-Umane în învățământul profesional, analiza realizată de către fiecare cadru didactic presupune raportarea la toate achizițiile dobândite de elevi, cu alte cuvinte, la rezultatele învățării elevilor.
- în urma acestei analize, fiecare cadru didactic prioritizează ce anume necesită remediere/recuperare prin raportare la competențele specifice prevăzute în programa școlară, profesorul realizează conexiuni între componentele estimate a fi insuficient realizate și programa adaptată pentru clasa a XI-a.

Spre exemplu:

Competențe specifice Clasa a VIII-a	Competențe specifice Clasa a XI-a, învățământ profesional special	Conținuturi posibil neabordate sau abordate parțial
1.1. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației economico-financiare cu referire la fapte/ evenimente economico-financiare	4.3. Utilizarea adecvată și eficientă a resurselor, în funcție de caracteristicile mediului econo-mico-social	Cetățenia, dimensiunea economică
1.2. Asumarea calității de consumator avizat de bunuri și servicii, de servicii financiare, care își exercită drepturile și responsabilitățile	1.1. Identificarea rolurilor posibile pe care le poate îndeplini individul în domeniul economic	Relația consumatorului cu instituțiile bancare și financiare
1.3. Manifestarea interesului pentru identificarea unor modalități de economisire și pentru reducerea risipei de resurse financiare	2.5. Identificarea unor modalități posibile de minimizare a riscului în inițierea și derularea afacerilor	Economiile și realizarea proiectelor familiei
3.1. Elaborarea unui plan de acțiune personal/al familiei, manifestând inițiativă și responsabilitate	1.5. Identificarea unor tipuri de risc în situații diferite, specifice inițierii și derulării unei afaceri	Banii și bugetul
3.2. Alegerea responsabilă a unor produse de economisire/de creditare, a unor mijloace de plată prin compararea avantajelor și riscurilor acestora	4.2. Evaluarea schimbărilor și a tendințelor care intervin în mediul de afaceri	Avantaje și riscuri ale consumatorilor în raport cu instituțiile bancare și financiare nebancale

Planificarea va porni de la elementele de continuitate, dezvoltând teme comune, aducând în sfera de interes elemente de noutate specifice. În urma evaluării inițiale se va realiza planificarea calendaristică în funcție de nivelul de achiziții, tipul și gradul de dizabilitate, particularitățile psiho-emoționale și cognitive ale elevilor. În situația în care se constată diferențe mari între nivelul așteptat și nivelul real de achiziții, se pot organiza activități remediale de învățare. Disciplina Educație antreprenorială, având un pronunțat caracter aplicativ, presupune accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului, urmând să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul la concepte și practici ale liberei inițiative.

² https://rocnee.eu/sites/default/files/2021/curriculum/Programe-scolare-Invatamant-special_OME_3702_2021.pdf

³ <http://programe.ise.ro>

Pentru a exemplifica rezultatul activităților de analiză a programelor și de identificare a zonelor de discontinuitate cu realizarea punților între ele, se oferă mai jos un model de planificare calendaristică. Planificarea propusă este orientativă, se dorește a fi doar un exemplu de organizare și dispunere în timp a temelor și activităților de învățare selectate în urma analizei programelor și în urma evaluării inițiale. Fiecărui cadru didactic în parte îi revine responsabilitatea și libertatea de a alege elementele tematice, denumirea unităților de învățare și așezarea lor în schema demersului didactic pe care și-l propune.

EXEMPLU:

**PLANIFICARE CALENDARISTICĂ
AN ȘCOLAR 2023-2024**

Disciplina: Educație antreprenorială

Clasa a XI-a Învățământ profesional special-1 oră/ săptămână - 30 săptămâni

Modulul 1 – 7 săptămâni, cursuri: de luni, 11 septembrie 2023, până vineri, 27 octombrie 2023;

Modulul 2 – 7 săptămâni, cursuri: de luni, 6 noiembrie 2023, până vineri, 22 decembrie 2023;

Modulul 3 – 5-7 săptămâni , cursuri: de luni, 8 ianuarie 2024, până vineri, 9 februarie 2024, respectiv vineri, 16 februarie 2024, sau vineri, 23 februarie 2024, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz;

Modulul 4 – 8-10 săptămâni, cursuri: de luni, 19 februarie 2024, respectiv luni, 26 februarie 2024, sau luni, 4 martie 2024, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz, până vineri, 26 aprilie 2024

Modulul 5 – 7 săptămâni , cursuri: de miercuri, 8 mai 2024, până vineri, 21 iunie 2024;

MODULUL I (7 săptămâni, cursuri: de luni, 11 septembrie 2023, până vineri, 27 octombrie 2023)					
Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore alocate	Săptămâna	Observații
Evaluaire inițială			2	S1-S2	Competențele vizate se stabilesc în funcție de caracteristicile psiho-cognitive individuale ale elevilor
Managementul resurselor personale	1.1; 2.1; 3.1; 4.1	Motivația muncii Alegerea traseului profesional si problema mobilității profesionale	3	S3– S5	5 octombrie – Ziua educației
Recapitulare și evaluare		Individul ca întreprinzător Calități si competente ale întreprinzătorului de succes	2	S6– S7	Iora evaluare modul I
MODULUL II (7 săptămâni, cursuri: de luni, 6 noiembrie 2023, până vineri, 22 decembrie 2023)					

MINISTERUL EDUCAȚIEI
CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL SPECIAL

Inițierea și derularea unei afaceri	1.2; 1.3; 2.2; 2.3; 4.2; 4.3; 5.1	Planul de afaceri și problemele aplicării acestuia Condițiile legislative ale activității antreprenoriale Instrumentele necesare studierii pieței Resursele necesare derulării unei afaceri (financiare, materiale, umane)	5	S8 – S12	30 noiembrie 1 decembrie Zile nelucrătoare prevăzute de lege
Recapitulare și evaluare		Obținerea produsului Promovarea produsului Evaluarea afacerii; decizii posibile referitoare la afacere: - continuarea afacerii - dezvoltarea și diversificarea afacerii - lichidarea afacerii	2	S13 – S14	Iora evaluare modul II
MODULUL III (5-7 săptămâni, cursuri: de luni, 8 ianuarie 2024, până vineri, 9 februarie 2024, respectiv vineri, 16 februarie 2024, sau vineri, 23 februarie 2024, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz)					
Etica în afaceri	1.4; 3.2; 3.3; 4.4	Răspunderea în afaceri	3	S15 – S17	24 ianuarie Zi nelucrătoare/ sărbătoare legală
Recapitulare și evaluare	2.4; 3.2; 3.3; 4.4; 4.5; 5.2	Principii etice în relațiile cu angajații firmei, cu partenerii de afaceri și cu instituțiile publice Protecția consumatorului Protecția mediului	2 2	S18 –S19 S20 - S21	Iora evaluare modul III
MODULUL IV (8-10 săptămâni, cursuri: de luni, 19 februarie 2024, respectiv luni, 26 februarie 2024, sau luni, 4 martie 2024, la decizia inspectoratelor școlare județene/al municipiului București, după caz, până vineri, 26 aprilie 2024)					
Risc și reușită în afaceri	1.5; 2.5; 2.6	Riscul în afaceri: - tipuri de risc - modalități de diminuare a riscului Modele de reușită în afaceri General și particular în realizarea unei afaceri reușite	3 2 1 2	S22 – S24 S25 – S26 S27 S28-S29	Iora evaluare modul IV
MODULUL V (7 săptămâni, cursuri: de miercuri, 8 mai 2024, până vineri, 21 iunie 2024)					
Recapitulare și evaluare Recapitulare finală		Evaluarea unui plan de afaceri	1	S30	Iora evaluare modul V

Programul național „Școala altfel” și Programul „Săptămâna verde” se desfășoară în perioada 11 septembrie 2023—26 aprilie 2024, în intervale de câte 5 zile consecutive lucrătoare, a căror planificare se află la decizia unității de învățământ. Derularea celor două programe se planifică în intervale de cursuri diferite.

Competențe specifice – Educație antreprenorială, clasa a X-a, Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4598 / 31.08.2004

1.1. Identificarea rolurilor posibile pe care le poate îndeplini individul în domeniul economic

- 1.2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice antreprenoriatului
- 1.3. Identificarea prevederilor legislative referitoare la activitatea antreprenorială
- 1.4. Identificarea riscurilor ce decurg din comportamentul în afaceri
- 1.5. Identificarea unor tipuri de risc în situații diferite, specifice inițierii și derulării unei afaceri
- 2.1. Exemplificarea unor calități ale întreprinzătorului de succes
- 2.2. Utilizarea unor instrumente adecvate pentru studierea fenomenelor specifice diferitelor piețe
- 2.3. Identificarea oportunităților pieței
- 2.4. Aplicarea principiilor etice în relațiile cu angajații și cu partenerii
- 2.5. Identificarea unor modalități posibile de minimizare a riscului în inițierea și derularea afacerilor
- 2.6. Investigarea elementelor comune și specifice ale reușitei în afaceri
- 3.1. Stabilirea, în cooperare cu ceilalți, a rolurilor proprii, actuale și de perspectivă, într-un mediu de afaceri
- 3.2. Antrenarea angajaților în rezolvarea problemelor firmei
- 3.3. Utilizarea unor tehnici de negociere cu partenerii de afaceri
- 4.1. Analiza critică a comportamentului în alegerea traseului profesional, precum și a disponibilității de reorientare profesională în raport cu dinamica mediului economico-social
- 4.2. Evaluarea schimbărilor și a tendințelor care intervin în mediul de afaceri
- 4.3. Utilizarea adecvată și eficientă a resurselor, în funcție de caracteristicile mediului economico-social
- 4.4. Anticiparea consecințelor comportamentului responsabil în raport cu angajații și cu partenerii
- 4.5. Identificarea consecințelor activității antreprenorului asupra consumatorului și asupra mediului
- 5.1. Evaluarea posibilităților de derulare a unei afaceri proprii și profitabile, luând în considerare interesele comunității
- 5.2. Identificarea unor soluții alternative la problemele comunității, privind inițierea / derularea unei afaceri

III.EVALUAREA GRADULUI DE ACHIZIȚIE A COMPETENȚELOR ANTERIOARE

Proiectarea instrumentelor de evaluare inițială pornește de la o analiză a setului de programe care au continuitate cu programa de clasa a XI-a pentru Educație antreprenorială, învățământ profesional special, respectiv Om și societate, Educație economico-financiară, Logică, argumentare și comunicare, Consiliere și orientare.

Testul poate fi aplicat și în școala online prin încărcarea lui pe platforma Classroom, de unde elevii și-l descarcă sau îl vizualizează și scriu răspunsurile pe caiet, după care trimit fotografiile. Elevii lucrează toți în același timp în fața camerei de luat vederi prin aplicațiile Meet, Zoom sau Whatsapp.

Profesorul va alege metoda de evaluare în funcție de competențele specifice care trebuie evaluate și va construi un instrument de evaluare adaptat acestora.

După aplicarea probei de evaluare inițială și analiza rezultatelor, fiecare cadru didactic va decide, în funcție de situația specifică identificată, tipul de intervenție, de tip remedial/de recuperare.

Competențe specifice vizate:

- 1.1. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației economico-financiare cu referire la fapte/ evenimente economico-financiare
- 1.2. Asumarea calității de consumator avizat de bunuri și servicii, de servicii financiare, care își exercită drepturile și responsabilitățile
- 2.1. Întocmirea, prin lucru în echipă, a unui buget lunar al familiei/personal în scopul exersării buneii gestionări a veniturilor
- 3.1. Elaborarea unui plan de acțiune personal/al familiei, manifestând inițiativă și responsabilitate

EXEMPLU:

EVALUARE INIȚIALĂ

Din oficiu se acordă 1 punct. Timpul efectiv de lucru este de 45 minute.

1. Realizează corespondența dintre activitățile preferate și meseriile corespunzătoare:

A	B
1. Îmi place să realizez programe și aplicații pe calculator.	a. vânzător
2. Mara are o ferma la țara.	b. electrician
3. Toma repara cablurile electrice.	c. șofer
4. Daniela lucrează într-un supermarket.	d. agricultor
5. Vasile pleacă zilnic cu camionul.	e. informatician

2. Include cuvintele de mai jos în categoria corespunzătoare:

*pâine, transport, educație, televizor, dulap,
curățătorie, frizerie, tricou, vacanță, mașină*

Bunuri	Servicii

3. Completează enunțurile cu cuvintele potrivite de mai jos :

Adi a cumpărat ..... defect din magazinul de electrocasnice. El se întoarce în magazin și cere ..... returnarea produsului în baza ..... Vânzătorul îl anunță că poate schimba produsul achiziționat și că nu îi poate returna ..... Adi este un ..... responsabil și anunță Agenția pentru protecția consumatorului.

Termeni : *produs, bon fiscal, vânzător, consumator, bani*

4. Scrie (A) ADEVĂRAT sau (F) FALS pentru fiecare din enunțurile următoare:

- a. Producătorii pot să vândă produse necorespunzătoare calitativ.   A   F
- b. Dacă un produs cumpărat nu corespunde descrierii, ai dreptul să-l returnezi   A   F
- c. Monedele sunt bani de hârtie cu anumite însemne distincte.   A   F
- d. Valoarea unui bun de ajută să compari prețurile pentru același produs.   A   F

5. Scrie o listă de nevoi și dorințe personale, apoi ordonează-le în funcție de priorități. Ce buget ai alocat pentru fiecare ?

Nevoi:

.....
.....
.....

Dorințe:

.....
.....
.....

Priorități:

.....
.....
.....

Buget alocat:

.....
.....
.....
.....

6. Scrie trei activități pe care le poți desfășura și din care poți obține anumite venituri:

Activitatea 1:

.....
.....

Activitatea 2:

.....
.....

Activitatea 3:

.....
.....

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

Se punctează oricare formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Nu se acordă punctaje intermediare. Nu se acordă fracțiuni de punct.

Se acordă 1 punct din oficiu.

1. Realizează corespondența dintre activitățile preferate și meseriile corespunzătoare:

1e, 2d, 3b, 4a, 5c

0,2px5=1p

2. Include cuvintele în categoria corespunzătoare

Bunuri : *pâine, televizor, dulap, tricou, mașină*
Servicii: *transport, educație, curățătorie, frizerie, vacanță,*

0,2px10=2p

3. Completează enunțurile cu cuvintele potrivite

0,2px5=1p

Adi a cumpărat un produs defect din magazinul de electrocasnice. El se întoarce în magazin și cere vânzătorului returnarea produsului în baza bonului fiscal. Vânzătorul îl anunță că poate schimba produsul achiziționat și că nu îi poate returna banii. Adi este un consumator responsabil și anunță Agenția pentru protecția consumatorului.

4. Scrie (A) ADEVĂRAT sau (F) FALS pentru fiecare din enunțuri

- a. Producătorii pot să vândă produse necorespunzătoare calitativ. F
b. Dacă un produs cumpărat nu corespunde descrierii, ai dreptul să-l returnezi A
c. Monedele sunt bani de hârtie cu anumite însemne distincte. F
d. Valoarea unui bun de ajută să compari prețurile pentru același produs. A

0,25px4=1p

5. Scrie cel puțin trei nevoi și dorințe personale

0,25px3=0,75p

Le ordonează în funcție de priorități

1p

Alocă un buget estimat relevant pentru fiecare

1p

6. Scrie trei activități preferate și veniturile estimate

0,25px3+0,5p=1,25p

Total: 10p

IV.RECOMANDĂRI PENTRU CONSTRUIREA NOILOR ACHIZIȚII

În urma evaluării inițiale, după ce s-a constatat nivelul de achiziții al elevilor, profesorul se găsește în etapa de proiectare a demersului didactic în vederea construirii noilor achiziții. În acest sens, cum s-a demonstrat anterior, comparația între documentele curriculare anterioare și documentele țintă oferă date valoroase despre strategia didactică de urmat. Se vor relua din programele anterioare elementele de legătură cu noua programă, dar și elementele care nu au fost suficient exploatate.

Pentru a valorifica utilizarea preponderentă a platformelor de învățare, a aplicațiilor și a activităților bazate pe gaming, indiferent de modul de organizare a procesului de învățare, se vor utiliza resurse digitale: platforme de învățare online (Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams, Edmodo, Learningapps), mijloace de comunicare cu elevul (Whatsapp, Facebook/Messenger, email), aplicații online cu scop de învățare (Kahoot, Padlet, Livresq), aplicații pentru comunicarea colaborativă online (Meet, Skype, Zoom). De asemenea, se vor folosi resurse educaționale deschise, valide/validate din punct de vedere educațional.

Site-uri utile și aplicații online care pot contribui la formarea/ dezvoltarea competențelor specifice la disciplinele socio-umane:

<https://digital.educared.ro/>-portal cu lecții, materiale cu caracter metodic, surse de informare și instrumente utile (gratuite) în procesul educațional

<https://eduonline.roedu.net/> - bibliotecă digitală gratuită

Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams, Edmodo, Learningapps etc – platforme educaționale gratuite

Meet, Skype, Zoom - aplicații pentru comunicare colaborativă

Whatsapp, Facebook/Messenger, email, aplicații mobile favorite etc.-comunicare cu și între elevi.

Platforma eTwinning <http://www.etwinning.net>

Google Docs http://www.google.com/google-ds/hpp/hpp_ro_ro.html

Wikispaces <http://www.wikispaces.com/>

Glogster <http://www.glogster.com/>

Wallwisher <http://www.wallwisher.com/>

Multe activități online se pot realiza prin utilizarea aplicațiilor Google Suite for Education – aplicație gratuită care permite întâlniri/activități sincron, bazate pe accesul la internet, care constituie o alternativă. Aceste aplicații oferă utilizatorilor posibilitatea de a crea și edita documente online, permite colaborarea în timp real cu ceilalți elevi, îmbină caracteristicile celor trei servicii des folosite –Word, Excel, Power Point, permite importarea de fișiere și salvarea documentelor create, respectiv descărcarea documentelor, ceea ce conferă atât unitate conceptuală, cât și transferarea realizării acțiunilor pentru orice dispozitiv mobil.

Activitățile de învățare, indiferent de modul de realizare a acestora vor urmări dezvoltarea la elevi a gândirii critice care să le favorizeze formarea și dezvoltarea competențelor antreprenoriale și crearea cadrului educațional care încurajează interacțiunea socială pozitivă, asumarea de roluri și angajarea elevului în procesul de învățare.

Aceste activități vor viza următoarele competențe generale:

- Utilizarea conceptelor specifice educației antreprenoriale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și de explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală
- Aplicarea cunoștințelor specifice educației antreprenoriale în situații caracteristice economiei de piață, precum și în analiza posibilităților de dezvoltare personală
- Cooperarea în cadrul diferitelor grupuri pentru rezolvarea unor probleme teoretice și practice specifice mediului de afaceri
- Evaluarea comportamentului adecvat unui mediu economico-social în schimbare
- Formularea unor opinii referitoare la rezolvarea problemelor comunității, privind inițierea și derularea afacerilor

Strategiile de lucru propuse trebuie să țină seama de experiența elevilor și să permită valorizarea pozitivă a acestei experiențe prin:

- utilizarea unor metode active (de exemplu, învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, învățarea prin cooperare, studiul de caz, simularea, jocul de rol, analiza de text)

- rezolvarea de aplicații care să permită, pe de o parte, exersarea noțiunilor specifice disciplinei și construirea unor exemple pentru noțiunile însușite, iar pe de altă parte, rezolvarea unor situații problemă;

- crearea de situații-problemă în contextul cărora elevii să participe la jocuri de rol, determinarea relevanței unor informații, luarea unor decizii, stabilirea priorităților;

- elaborarea de proiecte și portofolii, individual și în grupuri de lucru;

- utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, pe perechi și în grupuri mici);

- utilizarea tehnologiei informației și comunicației, a resurselor Internet în activitatea didactică, în calitatea lor de mijloace moderne de instruire.

Pentru formarea competențelor specifice, se recomandă folosirea unor activități de învățare care să conducă la:

- determinarea relevanței unor informații;
- identificarea de cauze și efecte;
- diferențierea între fapte, opinii și argumente;
- recunoașterea unor stereotipuri de gândire;
- luarea unor decizii în contextul presiunii factorilor emoționali, publicității, manipulării, dar și tendinței de conservare a valorilor;
- anticiparea unor consecințe probabile ale deciziilor luate asupra propriei afaceri/personalități/comunități.

V. ADAPTAREA LA PARTICULARITĂȚILE/CATEGORIILE DE ELEVI CU DIZABILITĂȚI

Procesul de adaptare curriculară este unul permanent, fie că se referă la programe, planificări, activități de învățare sau instrumente de evaluare, la școala în format fizic, hibrid sau online. Proiectarea activităților de învățare trebuie realizată astfel încât să pornească de la experiența concretă a elevului și să se integreze unor strategii didactice adecvate contextelor variate de învățare

În elaborarea instrumentelor de evaluare, în consolidarea achizițiilor, în proiectarea și realizarea activităților de învățare, în selectarea strategiilor, cadrul didactic trebuie să țină cont de abilitățile individuale ale elevului, mai ales în contextul cerințelor educaționale speciale (gradul de handicap, tipul de dizabilitate, contextul medical) și al mediului din care provine și în care se dezvoltă elevul (mediul urban, mediul rural, copii instituționalizați, copii de etnii diferite, copii din medii sociale defavorizate, copii aflați în alte situații vulnerabile).

De asemenea, cadrul didactic trebuie să aibă în vedere adaptarea procesului instructiv-educativ în funcție de condițiile de desfășurare a activităților didactice (numărul de elevi din clasă, dotările cu echipamente tehnice moderne, clase eterogene cu dizabilități variate și cu nivel diferit de achiziții al elevilor, stiluri de învățare diferite). În acest sens, proiectarea de activități se va face diferențiat, pe niveluri cognitive și de achiziții minimale, medii și înalte, pe stiluri de învățare diferite (vizual, auditiv, kinestezic). Evaluarea diferențiată este un instrument care vine în sprijinul unui proces didactic eficient și realist.

Ca repere orientative în designul adaptării, câteva întrebări premergătoare procesului pot oferi un punct de plecare util:

Unde predau - se au în vedere particularitățile clasei, dotările tehnice, particularitățile de învățare ale elevilor

Cum predau - ce conținuturi îmi aleg, ce metode voi folosi (să fie atractive, interactive, dinamice)

Cum organizez grupul de elevi - în perechi, pe grupe, individual. Cum organizez activitatea în mediul fizic, online sau hibrid astfel încât să motivez elevii și să obțin un efect de participare omogenă pe durate de timp echilibrate. Unii dintre elevi manifestă reticență în a participa la activitățile online. În cazul particular al elevilor cu deficiență de auz, situația este complicată pentru că nu poți desemna în timp util elevul care trebuie să rezolve sarcina și se pierde timp prețios. De aceea, trebuie gândite soluții înainte de începerea orei. Ca un caz concret, pentru această situație, se pot pregăti cartonașe cu numele elevilor sau cu anumite indicații care vor fi prezentate astfel încât toți participanții la activitate vor înțelege ce au de făcut. Elevii cu nevoi de remediere vor parcurge fișe de documentare, pentru sprijin, împreună cu alți elevi sau cu explicații din partea profesorului. Timpul alocat diferitelor activități de învățare incluse în proiectul unității de învățare poate fi uneori ajustat, inclusiv prin simplificarea unor activități sau chiar renunțarea la unele componente, tocmai pentru a asigura confortul implicării elevilor în ceea ce li se solicită.

Cum evaluez- se au în vedere toate tipurile de evaluare, chiar și pe secvențe de activități (profesorul poate organiza un sistem de puncte pe care elevul le va acumula din achiziții mici până la însumarea unui cumul care poate fi consemnat în catalog, sistem care va fi comunicat elevilor de la început) oral, în scris, prin proiecte și portofolii, tema pentru acasă, autoevaluare. Evaluarea trebuie să se realizeze în mod preponderent ca evaluare continuă, formativă. Se recomandă utilizarea unor forme și instrumente complementare, cum sunt: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor.

Instrumentele online (RED ca și celelalte resurse) pot fi exploatate cu rezultate care motivează participarea elevilor. Elevii manifestă un entuziasm deosebit pentru evaluările de tip Google Quiz, mai ales atunci când pot relua testul și corecta erorile până când obțin punctajul maxim. Situația se poate remedia prin reluarea conținuturilor vizate într-o abordare strategică diferită în funcție de creativitatea și de posibilitățile tehnice de care dispune cadrul didactic.

Raportarea rezultatelor trebuie să fie centrată pe competențe. Astfel se poate identifica, pentru fiecare elev, procentul de răspuns corect pentru fiecare competență testată. Se grupează itemii care vizează aceeași competență și se calculează, pe baza punctajelor obținute la itemii respectivi, procentul de răspuns corect, pentru fiecare elev, dar și la nivel de clasă. În funcție de rezultatele care reies din această analiză se va putea stabili și componența grupurilor cu care se va organiza o activitate de remediere/dezvoltare. Astfel, datele cantitative vor ghida activitatea de predare/învățare ulterioară.

VI.BIBLIOGRAFIE:

- ***Programa școlară: Educație antreprenorială, clasa a X-a, ciclul inferior al liceului, Aprobată prin ordin al ministrului, Nr. 4598/31.08.2004 -Disponibilă la:<http://programe.ise.ro/>
- ***Programa școlară Educație socială, Clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017 Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393/28.02.2017: <http://programe.ise.ro/>
- ***Anexele nr. I și II la Ordinul ministrului educației nr. 3.702/2021 privind aprobarea programelor școlare pentru învățământul special preșcolar, primar și gimnazial, Vol I, Monitorul Oficial al României, Nr. 520 bis, 19 mai 2021- Disponibile la: https://rocnee.eu/sites/default/files/2021/curriculum/Programe-scolare-Invatamant-special_OME_3702_2021.pdf
- Ordinul nr. 3414/2009 privind aprobarea Planului-cadru de învățământ pentru învățământul special - clasele a IX-a-a XI-a, ciclul inferior al liceului, filiera tehnologică
- Ordin 3218/21.03.2014 Ministerul Educației Naționale privind aprobarea planurilor - cadru de învățământ pentru învățământul profesional special și a notei de fundamentare privind elaborarea acestora
- Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a IX-a în anul școlar 2021-2022, București 2021
- Repere metodologice pentru aplicarea curriculumului la clasa a X-a în anul școlar 2022-2023, București 2022
- Recomandări metodologice pentru consolidarea achizițiilor anului școlar 2019-2020. Discipline Socio-Umane, înv. liceal, CNPEE, EDP, 2020
- Activități remediale și de tutorat, Ghid clasele IX-XII, București, 2020
- Cadrul general la modelul curricular pentru disciplinele socio-umane
- Notificarea 45669 discipline socio-umane
- Educație socială – Manuale digitale, Clasa a VIII-a, manuale.edu.ro

AUTORI:

Coordonator ME – prof. MITRAN LIANA MARIA

Cadru didactic	Unitatea școlară de proveniență
Tașcu Stavre Minodora Ralița	Liceul Tehnologic Special “Pelendava” Craiova